

Projekt z dnia 23 lutego 2022 r.

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY**

z dnia 2022 r.

**zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027**

Na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 3240, ze zm.)

- 1) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia.
- 2) w załączniku nr 5 do zarządzenia w tabeli dodaje się wiersze 3a, 3b, oraz 7a w brzmieniu określonym w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia,
- 3) w załączniku nr 5 do zarządzenia wiersz Lp. 8 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ¹	Cel ochrony ²
1.	6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Powierzchnia siedliska	Zachowanie areału siedliska w granicach swojego potencjalnego zasięgu (689,66 ha). Szczegółowe rozpoznanie zasobów i precyzyjne określenie celu czyli rzeczywistej powierzchni siedliska nastąpi po uzupełnieniu stanu wiedzy w tym zakresie.
		Gatunki typowe	Zachowanie w płatach siedliska minimum pięciu gatunków charakterystycznych i minimum 3 wyróżniających dla związku <i>Molinion</i> przynajmniej na 70% monitorowanych stanowisk (stan FV).
		Gatunki dominujące	Zachowanie istniejącej struktury gatunkowej tj. współpanują gatunki charakterystyczne dla klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> , w szczególności typowe przynajmniej na 70% monitorowanych stanowisk (stan FV).

¹ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, a także raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy.

² Wartości parametrów i wskaźników określone zostały w trójstopniowej skali FV (stan właściwy), U1(stan niezadawalający), U2 (stan zły) zgodnie z metodyką stosowaną w ramach państwowego monitoringu środowiska, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody

		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV, tj. siedlisko bez gatunków inwazyjnych.
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV, tj. siedlisko bez gatunków ekspansywnych.
		Ekspansja krzewów i podrostów drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV - zachowanie siedliska bez nalotów drzew i krzewów.
2.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	Powierzchnia siedliska	Zachowanie areалу siedliska w granicach swojego potencjalnego zasięgu (20,64 ha). Szczegółowe rozpoznanie zasobów i precyzyjne określenie celu, czyli rzeczywistej powierzchni siedliska, nastąpi po uzupełnieniu stanu wiedzy w tym zakresie.
		Gatunki charakterystyczne	Zubożony skład gatunkowy - utrzymanie wskaźnika U1.
		Gatunki dominujące	Dominują gatunki typowe przy czym zaburzane są ich relacje ilościowe (stan U1).
		Gatunki obce geograficznie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV, tj. zachowanie drzewostanów bez udziału gatunków obcych.
		Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV, tj. siedlisko bez gatunków inwazyjnych.
		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Utrzymanie wskaźnika U2. Akceptuje się dominację podagrycznika pospolitego <i>Aegopodium podagraria</i> , i pokrzywy zwyczajnej <i>Urtica dioica</i> . w runie.
		Martwe drewno leżące lub stojące o wymiarach > 3m długości i > 50 cm grubości	Szczegółowe rozpoznanie zasobów i określenie celu po uzupełnieniu wiedzy w tym zakresie.
		Reżim wodny	Właściwe uwodnienie podłoża - trzymanie wskaźnika FV.
		3.	

			rozpoznanie zasobów i precyzyjne określenie celu, czyli rzeczywistej powierzchni siedliska, nastąpi po uzupełnieniu stanu wiedzy w tym zakresie.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Utrzymanie wskaźnika FV. Kombinacja florystyczna typowa dla łągu na badanych stanowiskach.
		Gatunki dominujące	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie U1. Akceptuje się miejscowe zniekształcenia w składzie gatunkowy w drzewostanie.
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Szczegółowe rozpoznanie zasobów i określenie celu po uzupełnieniu wiedzy w tym zakresie.
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie U1. Udział gatunków obcych ekologicznie stanowią nie będzie przekraczał 50%.
		Liczba gatunków z grupy ‘wiązy, dąb, jesion’ występujących w drzewostanie	Utrzymanie różnorodnych gatunkowo drzewostanów (liczba gatunków z grupy „wiązy, dąb, jesion” - trzy lub więcej), na co najmniej 25% powierzchni (stan FV).
		Martwe drewno leżące lub stojące o wymiarach > 3m długości i > 50 cm grubości	Szczegółowe rozpoznanie zasobów i określenie celu po uzupełnieniu wiedzy w tym zakresie.
		Stosunki wodno-wilgotnościowe	Naturalne warunki wilgotnościowe (stan FV).
4.	1617 Starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i>	Powierzchnia potencjalnego siedliska	Zachowanie łąk w granicach potencjalnego zasięgu gatunku w obszarze (ok. 115,77 ha).
		Powierzchnia zajętego siedliska	Szczegółowe rozpoznanie zasobów i określenie celu po uzupełnieniu wiedzy w tym zakresie.
		Zwarcie drzew i krzewów	Utrzymanie wskaźnika FV, zwarcie drzew i krzewów nie powinno przekraczać 30%.
		Gatunki ekspansywne	Utrzymanie wskaźnika FV, udział gatunków ekspansywnych nie powinien przekraczać 30%.

		Liczebność populacji	Utrzymanie populacji na poziomie co najmniej 8000 osobników w obszarze.
		Uwodnienie terenu (wilgotność podłoża)	Zachowanie aktualnych stosunków wodnych w obszarze. Utrzymanie wskaźnika FV (warunki wodne dobre) na jednym z badanych stanowisk oraz w wskaźnika U1 (średnie warunki wodne) na pozostałych. Doprecyzowanie celu ochrony po uzupełnieniu wiedzy w zakresie występowania gatunku w obszarze.
5.	4038 czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Powierzchnia siedliska	Zachowanie kompleksu łąk wilgotnych i trzęślicowych stanowiących siedlisko gatunku o powierzchni ok.60 ha.
		Stan populacji	Utrzymanie populacji (20 - 100 os.) w obszarze czyli na izolowanym stanowisku poza zasięgiem zwartego występowania gatunku.
		Baza pokarmowa	Udział rośliny żywicielskiej (rdestu wężownika) stanowi ok. 20 - 30%.
		Wiatrochrony	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV – zachowanie zadrzewień śródpolnych i lasów w sąsiedztwie siedliska gatunku.
		Zarastanie ekspansywnymi bylinami	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV – udział ekspansywnych bylin nie przekracza 25%.
		Ekspansja krzewów i podrostów drzew	Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie FV - zachowanie użytkowania łąk, bez nalotów krzewi i krzewów.

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia r.

**Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie
i obszarów ich wdrażania**

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
3a	4038 czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Działania obligatoryjne: Zachowanie trwałych użytków zielonych, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe lub pastwiskowe łąk. Działania fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami pakietów programu rolno- środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę łąk, w szczególności: - wykluczenie: wałowania, stosowania komunalnych osadów ściekowych, podsiewu, środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych); - prowadzenie pokosu na wysokości min. 15 cm, - koszenie w terminach: pierwszy pokos w drugiej połowie czerwca, drugi pokos od połowy września.	Działki ewid. nr: gmina: Szubin Obr. ewid. Kowalewo 1020/1, 1021/1, 1023/1, 1024/1 Obr. ewid. Wolwark 363/5, 363/6, 363/7, 363/9 365/1, 365/2, 365/2, 369, 370, 371, 372, 373, 374/1, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 405, 406, 407, 408 Obr. ewid. Słupy 92/8, 92/9	Właściciel (zarządca) na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości lub na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 lub bezpośrednio sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000.
3b	4038 czerwonończyk	Działania fakultatywne: zachowanie wiatrochronów	Na działkach wskazanych w	Właściciel (zarządca)

	fioletek <i>Lycaena helle</i>	(istniejących pasów zadrzewień – drzew i krzewów).	pkt 3a tabeli oraz działkach nr 83, 127, 3066/28 Obr. ewid. Słupy	na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
7a	4038 czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Monitoring nie rzadziej niż 1 raz na 3 lata w okresie pojawu pierwszego i drugiego pokolenia, w oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ z uwzględnieniem poszukiwania stadiów rozwojowych – jaj i gąsienic na liściach rośliny żywicielskiej.	Zasięg siedliska gatunku; współrzędne geograficzne punktu centralnego stanowiska monitoringowego 52°58'43.7"N 17°40'32.6"E	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.				
8.	6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>) 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe; 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 1617 Starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy – szczegółowe rozpoznanie zasięgu i stanu ochrony siedlisk na poszczególnych stanowiskach do 2026 r.	Cały obszar Natura 2000 (z wyłączeniem stanowisk monitorowanych).	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 i 1718), regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 3240, z późn. zm.).

Opracowanie szczegółowych celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony. Cele te muszą być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000, zarządzające gruntami w obszarze Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000. Cele powinny być bardziej szczegółowo określone, aby jednoznacznie oceniać wpływ prognozowanych i realizowanych działań na obszar Natura 2000.

Szczegółowe cele ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 opracowano na podstawie opracowania pn. „Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027”, ekspertyzy pn. „Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* (4038) w obszarze Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027” oraz w oparciu o przewodniki metodyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych. Cele ochrony odnoszą się do poszczególnych kluczowych parametrów i wskaźników stanu ochrony. Określone zostały na podstawie wyników oceny stanu siedlisk i gatunków wykonanych przez ekspertów na reprezentatywnych dla danego siedliska/gatunku stanowiskach, np. powierzchnię łąk trzęślicowych oszacowano na ok 689,66 ha a udokumentowany został stan siedliska na 7 transektach/stanowiskach badawczych.

Określając cele wybrano wskaźniki i parametry ocenione przez ekspertów i jednocześnie odpowiadające wskaźnikom/parametrom w obowiązujących metodykach oceny stanu siedlisk i gatunków. Formułując szczegółowe cele brano pod uwagę również realną możliwość poprawy stanu tych wskaźników, a w przypadku braku takiej możliwości za cel obrano pozostawienie wskaźników oceny stanu siedliska w stanie nie pogorszonym. Wykaz wskaźników których poprawa nie jest możliwa:

Siedlisko	Parametr/wskaźnik	Uzasadnienie
91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe,	Gatunki charakterystyczne U1	Skład gatunkowy zubożony względem typowego. Wszystkie płaty mają młody i niezróżnicowany drzewostan. Dominują gatunki typowe przy czym zaburzane są ich

olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	Gatunki dominujące U1 Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie U2	relacje ilościowe, np. za ekspansywne uznano podagrycznik pospolity <i>Aegopodium podagraria</i> , i pokrzywę zwyczajną <i>Urtica dioica</i> . Brak jest racjonalnych przesłanek do ingerencji w obrębie siedliska z powodu obniżenia ocen tych wskaźników oceny. Ich stopniowa poprawa powinna nastąpić wraz z starzeniem i dojrzewaniem drzewostanów i nie przewiduje się aby mogła ona nastąpić w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Szczegółowa ocena poszczególnych płatów zostanie jeszcze dokonana w ramach uzupełnienia stanu wiedzy.
91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Gatunki dominujące U1 Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie U1	Stan oceny wskaźników na poziomie obszaru szacuje się jako niezadawalający U1, w związku z m.in. występowaniem na fragmentach lasów gatunków drzew innych niż typowe dla siedliska (np. topola osika, brzoza brodawkowata). Nie powinno być to powodem do planowania automatycznej wycinki wszystkich tych drzew z okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Nie przewiduje się aby poprawa stanu wskaźnika mogła nastąpić w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Szczegółowa ocena poszczególnych płatów zostanie jeszcze dokonana w ramach uzupełnienia stanu wiedzy.

Jeżeli wartości jakiś wskaźników kardynalnych nie są znane lub nie zostały określone zgodnie z obowiązującą metodyką, wskazano, że zostaną one określone po uzupełnieniu stanu wiedzy.

W związku mało precyzyjnymi danymi dotyczącymi rozmieszczenia siedlisk, wg SDF jakość danych M „przeciętna” (czyli np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji), wskazano na potrzebę uzupełnienia stanu wiedzy o tych siedliskach oraz pełnego udokumentowania ich stanu na poszczególnych stanowiskach.

Zaktualizowano również działania ochronne względem czerwończyka fioletka *Lycaena helle*. zgodnie z wskazaniem opracowanej ekspertyzy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem znak,, podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Folicy PLH040027 i o możliwości zapoznania się z ww. projektem i wynikami prac na potrzeby jego sporządzenia oraz możliwości składania uwag i wniosków.

Wymienione obwieszczenie zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, na tablicy ogłoszeń tut. Urzędu oraz w prasie o zasięgu, Z projektem zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Folicy PLH040027 można było zapoznać się w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, a także w aktualnościach na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (.....).

Zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o

ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018, poz. 2081 ze zm.), projekt zmiany planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych na Ekoportalu (karta nr

W ten sposób zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018, poz. 2081 ze zm.) w procedurze, której przedmiotem jest sporządzenie projektu zmiany planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000.

Informację o konsultacjach przekazano również bezpośrednio (pismem znak:, z dnia) zidentyfikowanym zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W związku z udziałem społeczeństwa zgłoszono następujące uwagi

Przedmiotowy projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2019 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. Urz. Z 2019 r. poz. 1464), został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak:, z dnia